

Kiss Roland

A tajvani biztonságpolitika jelene és jövőbeli lehetőségei

A tanulmány a Kínai Köztársaság (közkeletű elnevezésével Tajvan) biztonság- és védelempolitikájának jelenkori helyzetét elemzi és jövőbeli kilátásainak megítélésére tesz kísérletet, elsősorban természetesen a Kínai Népköztársaság és az Amerikai Egyesült Államok térségbeli ambícióinak tükrében.

Miután a kínai polgárháborúban győztek Mao kommunistái, a Csang Kaj-sek-féle nacionalista erők egy része a japánoktól csak pár éve visszaszerzett Formosóra menekült, ahol a Kínai Köztársaság vagy közismertebb, új nevén – a sziget után – Tajvan tovább élt, és készült a kontinensre való visszatérésre. A szárazföldön ugyanakkor 1949-ben létrejött a Kínai Népköztársaság,¹ amely pedig a sziget inváziójára készült. Utóbbira reálisan több esély volt, de az amerikai 7. flotta térségbeli állandó jelenléte ezt megakadályozta, és idővel egyre inkább háttérbe szorult az elképzelés. Tajvan mint jogutód képviselte Kínát az ENSZ-ben, és ha nem is demokratikus, de gazdasági szempontból jól működő állam jött létre a szigeten, erős amerikai támogatással és bázisokkal. A talaj az 1970-es években kezdett kicsúszni Tajpej lába alól, amikor a világpolitikai folyamatok következtében az Egyesült Államok kiegyezett a Kínai Népköztársasággal a Szovjetunió világpolitikai törekvéseinek visszaszorítása érdekében, ám a *deal* része volt Tajvan részleges beáldozása, így például elvesztette – reálisan nehezen igazolható – állandó BT- és ENSZ-tagságát (1979), amelyet a továbbiakban Kína látott el. Emellett a világ nagy része által elismert Tajvan rövid időn belül jogilag el nem ismert állam lett, még az Egyesült Államok által is (1978). Ez az „egy Kína” elvre vezethető vissza, amely szerint jogilag csak egy Kína létezik (a Népköztársaság) amelyet mindenki elismer, *de facto* viszont Tajvan is önálló állam, és nem Kína tényleges része.

Bár 1979-ben az amerikai–tajvani kölcsönös védelmi szerződés is hatályát veszítette, Washington mégsem engedte el teljesen a szigetország kezét, így például a reageni időszak *hat biztosítéka*² is fenntartotta a további amerikai fegyverszállításokra.³ A kedvezőtlen nemzetközi változások ellenére Tajvan még mindig erős haderőt és gazdaságot mondhatott magáénak, miközben Kína ekkor még nem volt gazdag, a katonai ereje pedig erőkitűtésre alkalmatlan volt. Ráadásul időközben Tajvan a demokratikus fejlődés útjára lépett, miközben Peking diktatórikus hatalma – főleg a Tienanmen téri események

1 A továbbiakban Kína alatt a Kínai Népköztársaság, míg Tajvan alatt a Kínai Köztársaság értendő.

2 1. Az USA továbbra is szállít fegyvert Tajvannak. 2. Erről nem folytat előzetes egyeztetést Kínával. 3. Nem játszik közvetítő szerepet Tajpej és Peking között. 4. Nem változtat a tajvani kapcsolatokat szabályozó törvényén. 5. Nem változtat a Tajvan szuverenitásával kapcsolatos álláspontján. 6. Nem gyakorol nyomást Tajvanra, hogy tárgyaljon Kínával.

3 Kan, Shirley A. – Morrison, Wayne M.: *U.S.–Taiwan Relationship: Overview of Policy Issues*. CRS Report for Congress, 2013. 4–5. o.

után – sokakat távolságtartásra készítetett. Azonban az új évezredre Kína a nemzetközi közösség elismert tagjává vált, gazdasági teljesítményét (ma már a világ második legnagyobb gazdasága) még nyugaton is irigykedve figyelték, illetve ennek köszönhetően már volt forrás arra, hogy a világ 2-3. legerősebb haderejét építsék fel, amelynek modernizációja és képességnövekedése megkongatta a vészharangokat a Csendes-óceán mindkét partján. Ám a Kínával való jó kapcsolat előnyei általában a tajvani kapcsolatok leépítésével jártak együtt a világ nagy részén.

A kínai–tajvani kapcsolatok

Annak ellenére, hogy ellenséges akciók még a hidegháború után is előfordultak, a tajvani–kínai kapcsolatok is jelentős fejlődésen mentek keresztül, aminek az egyik fő katalizátora a gazdaság volt. 1986-ban még csak 950 millió dollár volt a két ország közötti kereskedelem volumene, ám ez 2003-ra már 46,3 milliárdra nőtt, és Kína Tajvan legnagyobb exportpartnere lett, felváltva az Egyesült Államokat.⁴ 2013-ra ez elérte a 165 milliárd dollárt, és évi átlagban 18%-kal nő. Napjainkban már a tajvani export több mint 40%-a irányul Kínába, az importjának pedig 16%-a érkezik onnan.⁵ 2003-ban a becslések szerint már 2 millió tajvani élt és dolgozott a szárazföldön. 2009-ig már több mint 150 milliárd dollárt fektettek be itt 77 ezer vállalkozásba,⁶ illetve a tajvani közvetlen beruházások jelentős esés után még 2013-ban is 64%-ban Kínába irányultak.⁷

Ennek ellenére a 2000-es években elég fagyos volt a viszony, ám 2008-tól kormányváltás következett a szigetországban. 2008 májusában beiktatták hivatalába Ma Ying-jeou (Kuomintang) tajvani elnököt, aki változtatott az addigi kemény Kína-ellenes hangon, és inkább az anyaországgal való megbékélésre koncentrált. Ennek megfelelően a katonai akadémián elmondott beszédében a védelem céljaként már nem a „kínai fenyegetés” elrettentését, hanem „bármilyen fenyegetés” elrettentését nevezte meg. Ma szorgalmazta a párbeszéd mielőbbi visszaállítását, és hangsúlyozta a status quo fenntartását a „három nemmel”⁸. Tajvannak ugyanakkor célja, hogy újra a nemzetközi közösség elismert tagjává válhasson.⁹ Már júniusban visszatértek a párbeszédhez, amelynek keretében tárgyaltak a gazdasági kapcsolatok erősítéséről, illetve újraindultak a repülőjáratok a két ország között, 2013-ban már heti több mint 600 utasszállító járat indult, ezzel párhuzamosan pedig az egymás közötti turizmus is megélenkült.¹⁰ 2008-tól 21 szerződést írtak alá, köztük 2010-ben a Gazdasági Együttműködési Keretmegállapodást.¹¹ Eszerint eltűnnek az illetékek több termékről, így a remények szerint nő a kereskedelem, és 260 ezer állás jön létre a szigetországban.¹²

4 Tanner, Murray Scot: *Chinese Economic Coercion Against Taiwan*. RAND Corporation, 2007. XIII. o.

5 Wilson, William T.: *Market Solutions Should Be Central to U.S.'s Taiwan Policy*. *heritage.org*, 2015. 07. 06.

6 Kan, Shirley A. – Morrison, Wayne M.: i. m. 7. o.

7 Wilson, William T.: i. m.

8 Nincs egyesítés, nincs függetlenség, nincs erő használata.

9 *East Asian Strategic Review*, 2009. 120–121., 123., 147–148. o.

10 Kan, Shirley A. – Morrison, Wayne M.: i. m. 7. o.

11 Beckett, Paul – Hutzler, Charles: *Q&A: Taiwan's President Ma Ying-jeou on China Ties, Policy and His Legacy*. *The Wall Street Journal*, 2015. 03. 10.

12 *Historic Taiwan-China trade deal takes effect*. *BBC News*, 2010. 09. 12.

2012-ben több mint 51%-al újraválasztották Ma elnököt, aki folytatta politikáját, és a jólét növelésére koncentrált, több-kevesebb sikerrel. A nemzeti biztonságot pedig három lábon állónak tekintette, amelyben az első a szoroson átívelő kapcsolatok normalizálása; a második a diplomácia, amelynek révén nagyobb nemzetközi mozgásteret kívánt elérni; míg a harmadik a katonai erő, amely elrettenti a külső fenyegetéseket.¹³ Tavaly Peking engedélyezte a miniszteri szintű látogatásokat is a szigetre.¹⁴ A 2013-as tajvani négyéves védelmi felülvizsgálat (QDR) is kiemelte a szoroson átívelő jó kapcsolatokat, hangsúlyozva, hogy Tajpej tartja magát a *három nemhez*. A cél pedig a hosszú távú, intézményesített jó kapcsolat a szárazfölddel.¹⁵

Összességében, bár a kapcsolatok 1949 óta a legjobbak voltak, a viszony továbbra sem volt felhőtlen. Kína nem kíván lemondani a jó kapcsolatokról, amelyek reményei szerint egyszer a jövőben elvezethetnek az egyesítésig, ezért nem akarja hagyni, hogy azt bármi veszélyeztesse. Idén Peking már üzent, miszerint a szorosban a függetlenségpárti erők jelentik a legnagyobb veszélyt a békére. Ez elsősorban a Demokratikus Progresszív Pártnak szólt, amely jó eséllyel válthatja le 2016 januárjában a Kuomintangot, a párt ugyanis a tajvani függetlenség támogatója, és elutasítja az 1992-es konszenzust, amely elfogadja az egy Kína elvet. Az Egyesült Államok is aggódik, hogy a DPP visszatérésével újra feszültebb lesz a helyzet a szorosban.¹⁶ Ám akárki is kerül 2016-tól hatalomra, néhány dologgal számolnia kell. Tajvan gazdaságilag egyre nagyobb mértékben van ráutalva a szárazföldre, fordítva ez nem annyira igaz. Tajvan fegyveres ereje a nemzetközi vonakodás miatt nem nagyon tud új eszközöket beszerezni, eközben Kínának jelentős saját fejlesztései vannak, technikailag már nincsenek elmaradva, és egyre több olyan képesség épül ki, amelyeket egy invázióban tudnának használni. Bár a múltban Tajpej támaszkodhatott a külső – leginkább amerikai – elrettentésre, kérdéses, hogy erre, valamint Washington gyakorlati segítségére a jövőben is számíthat-e.

A tajvani védelempolitika és katonai stratégia

Ma beiktatásával jelent meg a „Hard ROC”¹⁷ stratégia, amely elsődleges célja, hogy elrettentse Kínát mindenfajta agressziótól. Ebbe beleértendő a saját harcképesség megőrzése, illetve büntetőakciók végrehajtása is. A fő cél pedig a hiteles elrettentés kiépítése, a képesség a blokádnak felszámolására, hogy fenntartsák a vízi és légi kommunikációs vonalakat, az ellenséges erők összhaderőnemi lefogása, hogy késleltessék Tajvan elérését, végül pedig szárazföldi erőkkel megsemmisíteni a partra szállt csapatokat.¹⁸

A 2013-as QDR a stratégiai környezet elemzése során kitért arra, hogy Kína olyan aszimmetrikus, hozzáférést gátló/területmegtagadó képességeket fejleszt, amelyekkel megakadályozhatja más országok katonai manővereit a Nyugat-Csendes-óceánon, így az

13 President Ma Ying-jeou. Office of the President, Republic of China, 2015. 07. 06.

14 Big brother comes wooing. *The Economist*, 2014. 07. 01.

15 2013 Quadrennial Defense Review. 17. o.

16 Chinese leaders send warnings to Taiwan's opposition party ahead of elections next year. *The Economist*, 2015. 03. 17.

17 Az angol *hard rock* (kemény szikla) analógiája – ROC: Republic of China – Kínai Köztársaság.

18 Thomas, Jim – Stillion, John – Rehman, Iskander: *HARD ROC 2.0*. Center for Strategic and Budgetary Assessments, 2014. 25–26. o.

amerikai erőketítő képességeket is. Emellett Kína sem mondott le soha a Tajvan elleni agresszióról, és a szoros túloldalán levő szomszédos katonai körzetekben az utóbbi időkben a felszerelés jelentős korszerűsítése valósult meg. Fejlődtek a kínai hírszerző-felderítő, légi, tengerészeti, rakéta-, szárazföldi és elektronikai/kiber-hadviselési képességek, s megerősödött a „soft power” is.¹⁹

A 2013-as Nemzeti Védelmi Jelentés is megerősíti a Hard ROC-ot, amelynek a végrehajtásához az alábbiak szükségesek: 1. hiteles képességek megteremtése (a haderő korszerűsítése, aszimmetrikus képességek kiépítése, az összhaderőnemi hatékonyság növelése); 2. a védelem elkötelezettségének demonstrálása (katonák és civilek együtt, önálló védelem, hatékonyabb mozgósítás); 3. a regionális stabilitás megőrzése (a kapcsolat erősítése a térségbeli barátokkal és szövetségesekkel); 4. a harci képességek erősítése; 5. a katasztrófa-megelőzési és segélynyújtási képességek biztosítása; 6. az önkéntes haderő támogatása (kicsi, erős, jól képzett elit erő létrehozása); 7. a katonák életkörülményeinek javítása.²⁰

Ennek megfelelően a nemzeti védelmi stratégia is szigorúan a védelemre és az elrettenésre szorítkozik. Ennek elsődleges eleme a háború megakadályozása: növelik a készenléteket, aszimmetrikus védelmi képességeket építenek ki, hatékonyabbá teszik a mozgósítást. Emellett erősítik és javítják a regionális kapcsolatokat, beleértve a katonai csereprogramokat, illetve megerősítik a védelmi képességeket az oktatás, a kiképzés és a kutatás-fejlesztés segítségével, továbbá javítják a szoroson átívelő bizalomépítő és -erősítő mechanizmusokat.²¹

A második elem a haza védelme, így felépítik az elit fegyveres erőt, hatékony összhaderőnemi képességeket állítanak fel, kiemelve a nagytávolságú precíziós csapásmérést. Korszerű fegyvereket szereznek be, javítják az erők megóvását, felkészülve a váratlan támadásokra és fenntartva a harcképességet. Támogatják a teljes körű védelmet, a védelmi jellegű oktatást, a hazafiasságot, fenntartva a tartalékos erőt, amely békeidőben is rendszeres mozgósításokon és gyakorlatokon vesz részt.²²

A harmadik elem a vészhelyzeti válaszcsoport, amelynek részeként javítják a megfigyelést, felderítést és korai előjelzést, tökéletesítik a válaszcsoport képességeket (beleértve az ellenes és terrorista támadásokat, illetve helyi szinten a helyzet stabilizálását), fejlesztik a műveleti képességeket. Javítják a katasztrófa-megelőzési és segélynyújtási képességeket, és megerősítik az információbiztonságot.²³

A negyedik a konfliktuselkerülés, amelynek érdekében próbálják jobban megértetni a környező országokkal Tajvan szándékait, illetve vállalják, hogy nem provokálnak incidenseket és nem eskalálnak konfliktusokat.

Az ötödik a regionális stabilitás, amely keretében kapcsolatokat építenek az ázsiai csendes-óceáni térségben, így együttműködnek a közeli tengerek és légtér biztonságának fenntartásában és a kommunikációs vonalak védelmében. Részt vesznek a nemzetközi terroristaellenes akciókban és humanitárius segítségnyújtásban, illetve Tajvan támogatja

19 2013 *Quadrennial Defense Review*. 13. és 18–23. o.

20 *National Defence Report 2013*. 74–77. o.

21 Uo. 78–79. o.

22 Uo. 79–81. o.

23 Uo. 81–82. o.

a nukleáris non-proliferációt, így maga sem próbál meg fejleszteni, gyártani vagy beszerezni nukleáris fegyvert.²⁴

A tajvani fegyveres erők katonai stratégiáját „az eltökélt védelem és hiteles elrettentés” koncepcióban foglalták össze, eszerint soha nem fognak háborút indítani vagy provokálni, de támadás esetén minden áron megvédik a szigeteket.²⁵ A haderőnek ehhez túl kell élnie az első csapást, el kell kerülnie a lefejező csapást, és ellentámadást kell indítania az agresszor ellen annak érdekében, hogy időt és teret nyerjen további erőfeszítéseire. Ugyanakkor olyan haderőt kell fenntartani, amely ütőképességével bármely agresszor számára komoly kockázatot jelentene, adott esetben elrettentve az inváziót. Tajvan túléléséhez folyamatosan biztosítani kell a tengeri és légi szállítási vonalakat, ha kell, felszámolva az esetleges blokádot. Az ellenséges támadóerőt összhaderőnemi szinten támadják és lefoglalják, késleltetve, hogy elérjék a szigetországot, a szárazföldön kiépített védelemmel pedig megakadályozzák az ellenséges hídfők kialakítását.²⁶

Ennek megvalósításához a haderőt fel kell készíteni a meglepetésszerű támadások túlélésére és a harcképesség fenntartására, továbbá a nyílt tengeri műveletekre. A haderőnemeket felkészítik az összhaderőnemi műveletekre, csökkenteni kell a döntéshozási folyamat idejét, illetve olyan fegyverrendszereket kell beszerezni, amelyek révén képesek a nagy tűzerjű precíziós csapásokra. Növelni kell a haderő mobilitását és manőverképességét; ki kell alakítani azokat az aszimmetrikus hadviselési képességeket, amelyek révén feltartóztathatják az ellenséges támadást. A stratégiai koncepció szerint az aktív állomány feladata a támadás, míg a tartalékosoké a területvédelem.²⁷

A tajvani fegyveres erők egyik legfontosabb folyamatban levő programja a sorozotról a hivatásos haderőre történő áttérés. 2004-ben még 385 ezer főt számlált a haderő, amelyet most 215 ezer főre akarnak csökkenteni, de előfordulhat, hogy 2019-re 170-190 ezer főre is apadhat ez a szám.²⁸ A fent említett professzionális, elit haderő mellett gyakorlatiasabb okok is munkálnak a háttérben, mint például a költségvetési megfontolások vagy a demográfia, mivel várhatóan 2025-re a jelenlegi 117 ezerről 75 ezerre csökken az évente behívhatók száma.²⁹ 2013 óta a hadsereg társadalmi megbecsültsége is súlyosan sérült, ugyanis egy sorozott tizedes gyanús körülmények között vesztette életét. Az esetet követően jelentős tömegtüntetések történtek, s még a védelmi miniszter is lemondásra kényszerült; féltő, hogy az eset hosszabb távon károsította a társadalom és a haderő kapcsolatát.³⁰ A haderőt azonban nem csak ez az egy probléma sújtja, Ma kormánya a GDP 3%-ának megfelelő védelmi költségvetést ígért,³¹ ezzel szemben 10,5 milliárd dollárral 2014-ben ez alig érte el a GDP 2,5%-át, ráadásul még csökkent is az előző évhez képest.³² A romló anyagi helyzet mellett megemlítendő még egy nagyon súlyos probléma. Tajvan eddig számíthatott a

24 Uo. 82–84. o.

25 Azaz Tajvan szigetét és néhány, a Köztársaság ellenőrzése alatt álló kisebb szigetcsoportot.

26 2013 *Quadrennial Defense Review*. 38–40. o.

27 Uo. 40–41. o.

28 Foster, Reed: *IHS Jane's World Armies 2014*. Coulsdon, 2014. 722. o.

29 Thomas, Jim – Stillion, John – Rehman, Iskander: i. m. 29. o.

30 Cole, J. Michael: Strait talking – China's military power grows in the Taiwan Strait. *Jane's Intelligence Review*, December, 2013. 32. o.

31 Uo. 31. o.

32 Mizokami, Kyle: [How Taiwan Would Defend Against a Chinese Attack](#). *USNI News*, 2014. 03. 26.

nyugati országokra, ha fejlett haditechnikára volt szüksége, ám az utóbbi időkben a kínai jó kapcsolat megőrzése érdekében már egyre inkább vonakodnak fegyvert eladni a szigetországnak (még az Egyesült Államok is nagyon óvatosan kezeli ezt a kérdést). Tajpej ezért egyre nagyobb mértékben támaszkodik saját hadiiparára, ami egyrészt pozitív fejlemény, ám valószínűleg hosszabb távon nem költséghatékony, illetve a minőség is előbb-utóbb elmaradhat a nemzetközi sztenderdtől.

Ugyanakkor a haderőnemek szerepének fontossága is átalakulóban van, amelyben jelentős változás, hogy az új vezérkari főnök a haditengerészet kötelékéből érkezett. Ezért feltételezik, hogy a flotta a jövőben jóval nagyobb szeletet kap a költségvetésből, tekintettel arra, hogy az utóbbi tíz évben háttérbe szorult a hadsereg és a légierő mögött.³³ Az új elvek hangsúlyozzák az aszimmetrikus hadviselés elemeinek beépítését a doktrínákba, ugyanis Tajvanon is tudják, hogy szemtől szemben, hagyományos hadviseléssel egyre kevesebb esélyük lenne a kínai haderővel szemben.

Az aszimmetrikus eszközök nagy előnye, hogy költséghatékonyabbak a hagyományos fegyvereknél, így csökkenő védelmi költségvetés mellett is biztosítható a használhatóságuk. Az új stratégia késleltető jellegűnek tekinthető, hiszen Tajvan célja inkább már az, hogy időt adjon egy harmadik félnek – amely reálisan csak az USA lehet – a szigetország oldalán történő beavatkozásra. Ám ameddig a baráti erők felvonulnak, addig Tajvannak meg kell akadályoznia, hogy az ellenség – amely nem más lehet, mint Kína – ne tudja teljes mértékben ellenőrizni a szigetek körüli vizeket és légteret (vagy pozitívabb esetben eleve akkora veszteségekkel kelljen számolnia, hogy eláll az inváziós tervektől). Ehhez szükség van arra is, hogy a lehető legtöbb ellenséges erőt elpusztítsák, még mielőtt elérik a szigeteket, hiszen a szárazföldi erők már az utolsó védelmi vonal. Ezt „gerilla”³⁴ tengerészeti és légi hadviseléssel tervezik megvalósítani.³⁵ Így a haderő felszerelését és korszerűsítését is az új vízi és légi központú hadviselés jegyében alakítják át.

Szárazföldi erők

A tajvani szárazföldi erők jelenleg 163 ezer aktív és 2,6 millió fős tartalékos állományt számlálnak 7 gépesített gyalogos és 4 páncélosdandárral,³⁶ 3 tüzéparancsnoksággal (körrülbelül osztály méretű lehet), amelyek 3 hadseregbe³⁷ (dél, közép, észak) vannak szervezve, illetve a gyorsreagálású erőket 2 különleges műveleti légideszantdandár és 3 csapatrepülő-dandár biztosítja. Ezenkívül van még 7 kerületi parancsnokság, amelyek nem a fősziget, hanem a kisebb szigetek védelmét látják el, ezen parancsnokságok alá század és zászlóalj méretű gyalogos, páncélos- és tüzéralakulatok vannak beosztva. Jelenleg az erők 80%-a állomásozik a főszigeten, továbbá tervek vannak arra, hogy a tengerészgyalogságot (3 dandár, 15 000 fő³⁸) is a szárazföldi haderőnemnek rendelik alá.³⁹

33 Minnick, Wendell: *Navy Takes Lead in Taiwan Military Reshuffle*. *DefenseNews*, 2015. 01. 31.

34 Tehát aszimmetrikus eszközökkel operáló.

35 Thomas, Jim – Stillion, John – Rehman, Iskander: i. m. 33–35. o.

36 Összefegyvernemi csoportosítások, átlag 3500 fővel.

37 Ezek igazából hadtestek.

38 *The Military Balance 2015*. The International Institute for Strategic Studies, London, 2015. 288. o.

39 Foster, Reed: i. m. 722–723. o.

Tajvan is átállt a dandárstruktúrára, így napjainkra már körülbelül 30 összefegyvernemi aktív és tartalékos dandárja van, amelyek közül az aktívakat szánják ellentámadások végrehajtására, míg a tartalékosoknak elsősorban területvédelmi feladataik vannak. A tartalékosoknak egyébként évi 5-7 nap emlékeztető kiképzésen kell részt venniük. A haderő 1949 óta készül egy nagy kínai invázió visszaverésére, így a fent említettek szerint elsősorban védelmi és halogató harcokra készülnek. Doktrínájuk amerikai eredetű, a kiképzés pedig általánosságban jónak és keménynek mondható. A haderő ugyanakkor a nyilvánvaló katonai feladatokon kívül részt vesz a katasztrófahelyzeti segítségnyújtásban is, amelyre Kelet-Ázsiában elég gyakorta van szükség.⁴⁰

Am, ha megnézzük a haderő felszereltségét, akkor mindjárt láthatjuk, hogy itt azért komoly gondok vannak. A fő erőt 550 CM-11/12 (M48), 460 M60 közepes és 50 M41 könnyű harckocsi adja,⁴¹ amelyek az 1950-es, 1960-as évek amerikai harckocsijai.⁴² A CM-11-eseket a tajvaniak modernizálták, így az eredeti amerikai M48-hoz képest sokkalta potensebb járművet kaptak, amely azonban még így sem vehetné fel a versenyt a legújabb kínai Type 99 harckocsikkal.⁴³ Korábban 200 darab új M1A2 harckocsit akartak vásárolni, de az üzlet nem valósult meg és valószínűleg túl drága is lett volna, ezért az újabb tervek használt M1A1-esek beszerzését célozzák, ám ebben az ügyben sincs fejlemény. Megjegyzendő, hogy Tajvan földrajzi viszonyai nem kedveznek a harckocsiknak, tekintettel arra, hogy nagyobb részét városok és hegyek foglalják el, a fennmaradó rész pedig nagyrészt vizes-süppedős rizsföld.⁴⁴

A csapatok szállításáról több mint 1200 M113/CM-21 gondoskodik, amelyek mára már szintén elavult eszköznek számítanak. Ezenkívül folyik a CM-32 8x8-as kerekes gyalogsági harcjármű gyártása, amely korszerűnek tekinthető, 25 mm-es gépágyúval rendelkezik, de valószínűleg készül 105 mm-es löveggel páncélvadász is, amely a könnyű harckocsikat válthatja le. Egyelőre még csak két tucat állt szolgálatba, de várhatóan több százas nagyságrendben lesznek rendszeresítve.⁴⁵ Rendelkeznek még 300 V-150 könnyű kerekes páncélozott szállítójárművel. A tüzérséget 75 darab 203 mm-es, 301 M109/T-69 155 mm-es önjáró, 1065 155 mm-es vontatott tarack és 40 RT2000 rakéta-sorozatvető adja, ez utóbbi gyártása jelenleg is folyik. Meg kell említeni még az irányított páncéltörő rakétákat is, a TOW különböző változataiból több mint 2200 indító szolgál, többet HMMWV terepjárókra telepítettek, így potens, gyors páncélvadász eszközt kaptak, amely városokban is jól használható. Ugyanakkor a gyalogság által is hordozható Javelin rakétaindítóból csak 60 darabot rendszeresítettek. A kis hatótávolságú légvédelemről 116 Stinger indító és 74 Avenger (HMMWV) jármű gondoskodik. A csapatrepülő-flottát jelenleg 62 AH-1W, 30 AH-64E harci, 30 OH-58D harci/felderítő, 54 UH-1H könnyű és 9 CH-47 nehéz szállítóhelikopter alkotja.⁴⁶ Az UH-1-ek leváltására Tajvan 60 darab UH-60M-et rendelt, az első gépeket 2014 végén szállították le.⁴⁷

40 Uo. 722–725. o.

41 Uo. 727. o.

42 Egyébként még raktáron van körülbelül 600 M41 és 200-300 M24 könnyű harckocsi is.

43 Foss, Christopher F.: *IHS Jane's Land Warfare Platforms – Armoured Fighting Vehicles 2014-2015*. IHS Jane's, IHS Global Limited, 174. o.

44 Foster, Reed: i. m. 726. o.

45 Foster, Reed: i. m. 727. o. és Foss, Christopher F.: i. m. 875–876. o. alapján.

46 Foster, Reed: i. m. 727–728. o.

47 Initial Batch of UH-60Ms for Taiwanese Army Arrives. *Airforces Monthly*. 2015 January, 29. o.

Haditengerészet

A tajvani haditengerészet létszáma 45 ezer fő, és fő erejét a felszíni egységek jelentik. A legnagyobbak a 4 Kee Lung osztályú (US Kidd osztály) 10 000 tonnás romboló, amelyek Harpoon hajó elleni és SM–2 nagy hatótávolságú légvédelmi rakétákkal vannak felszerelve. Rendelkeznek még 8 Cheng Kung osztályú (US Oliver Hazard Perry osztály), 8 Chin Yang osztályú (US Knox osztály) és 6 Kang Ding osztályú (FR La Fayette osztály) fregattal. Az amerikai típusokat felszerelték Harpoon, SM–1 légvédelmi rakétákkal és Mk 46 tengeralattjárók elleni torpedókkal, míg a La Fayetteken rendszeresítették a hazai, HF–2 hajók elleni rakétát.⁴⁸ Tajvan további négy, az amerikai haditengerészettől kivont, Perry osztályú fregattot kíván vásárolni.⁴⁹ Ezek a hajók jelentős erőt képviselnek, ám egy Kínával kitörő háborúban csak mérsékelt szerepet játszhatnának, és valószínűleg a nagyobb egységek az első napokban megsemmisülnének.

A partvédő flotta is erős a 12 Jin Chiang és a 31 alacsony észlelhetőségű Kwang Hua osztályú gyorsnaszáddal, amelyeket HF–2/3 hajó elleni rakétákkal is felszereltek.⁵⁰ Az év végén pedig átvették az első Tuo Jiang osztályú, 500 tonnás lopakodó korvettet, amelyet HF–3 hajó elleni rakétákkal láttak el; az osztályból 12 darabot szereznek be.⁵¹ A HF–3 rakéta 150 km-es hatótávolságú, és képes több mint 2 Mach sebesség elérésére.⁵² Ezek a kisebb egységek már nagyobb túlélési eséllyel vehetnék fel a harcot, ráadásul egyszerűbb a logisztikai igényük is.

A tajvani haditengerészetnek 4 tengeralattjárója van, amelyek közül kettő második világháborús amerikai, míg a másik kettő az 1980-as években Hollandiától beszerzett, teljesen elavult típusok, bár utóbbiakat később ellátták Harpoon rakétákkal is.⁵³ 2001-ben Tajpej ígéretet kapott a Bush- kormánytól, hogy 8 amerikai, dízel-elektromos tengeralattjárót⁵⁴ vásárolhatnak, de ez nem történt meg, és további fejlemény sem volt az ügyben. Ezért másfél évtized múlva – mivel nem volt kilátás külföldi hajók beszerzésére – Tajvan a saját fejlesztés és gyártás mellett döntött; 1200-3000 tonnás hajókat akarnak.⁵⁵ Nyolc modern dízel-elektromos tengeralattjáró jelentős fenyegetést jelentene a kínai flottára, amennyiben elindítanának egy inváziót, de nyilván jelentős erőket vetnének be ezek elpusztítására. Ráadásul a 8 tengeralattjáró a számítások szerint 4,5 milliárd dollárba kerülhet, ami jelentős részét vonná el az alacsony védelmi költségvetésnek, arról nem is beszélve, hogy Tajvannak nincs tapasztalata a tengeralattjáró-gyártásban. Ezért egy másik elképzelés szerint inkább nagyszámú mini tengeralattjárót kellene gyártani.⁵⁶ Ezeket 8 fős

48 A haditengerészetnek van 20 S–70C tengeralattjáró-vadász helikoptere, amelyek egy része a rombolókra és fregattokra települt. *Military Balance 2015*. 288–289. o.

49 LaGrone, Sam: *China: Frigate Sales to Taiwan 'Brutally Interferes' with Internal Affairs*. *USNI News*, 2014. 12. 19.

50 *The Military Balance 2015*. 288. o.

51 LaGrone, Sam: *Taiwan Navy Takes Delivery of First Stealth 'Carrier Killer' Corvette*. *USNI News*, 2014. 12. 24.

52 Au, Charles: *Taiwan releases first firing footage of HF-3 'carrier killer'*; *IHS Jane's Defence Weekly*, 2014. 12. 08.

53 Mizokami, Kyle: i. m.

54 Hozzá kell tenni, hogy az Egyesült Államok évtizedek óta csak nukleáris meghajtású tengeralattjárókat gyárt és tart rendszerben. Nyugaton Németország, Franciaország, Japán, Dél-Korea és Svédország számít a fő dízel-elektromos gyártóknak, ám Kínával ők sem akarnak összetűzni.

55 LaGrone, Sam: *Taiwan Kicks Off Domestic Attack Sub Program*. *USNI News*, 2015. 01. 02.

56 Ezek gyártása valóban lényegesen egyszerűbb, például Irán és Észak-Korea is gyárt ilyeneket, holott nem vezető ipari országok.

személyzet üzemeltethetné, így nem lenne szükség számszerűen több tengerészre sem, ráadásul a számítások szerint 1,1 milliárd dollárból akár 42 hajót is hadrendbe állíthatnának. Ezeknek a hajóknak a felderítése is nehezebb, mint nagyobb társaiknak. A tengeralattjárók képezik az aszimmetrikus tengeri hadviselés első pillérét.⁵⁷

Az olcsó, ugyanakkor nagyon hatékony aknák mellett a másik pillért a hajó elleni rakéták jelentenék, amelyeket a fent említett hordozókon kívül parti önjáró indítókra telepíthetnek. Ezek lehetnek a HF-2 és HF-3 rakéták, amelyeket Tajvanon gyártanak. Utóbbiak egyébként ambíciózusan „hordozógyilkosnak” hívják, utalva az első kínai repülőgép-hordozó hadrendbe állására. A CSBA amerikai kutatóintézet szerint, ha a kínai flotta az összes partraszállító és felszíni egységgel tengerre szállna, akkor 1200 rakéta kellene a megsemmisítésükhöz. Ezen rakéták darabonként csak 1-1,5 millió dollárba kerülnek, így ha lemondanának a nagy tengeralattjárókról, akkor az árukból bőven kijönne ez a mennyiség.⁵⁸ Ugyanakkor a felszíni hajóknak általánosságban rossz túlélési esélyei lennének mindkét oldalon, tekintetbe véve, hogy a szoros csupán 180 km széles, így bőven a kínai és tajvani hajó elleni rakéták lőtávólán belül van, így akár a kifutás pillanatától támadhatóak lennének a nagyobb egységek.

Légierő

A ROCAF 55 ezer főt számlál, és a pilóták évente átlag 180 órát repülnek, ami nyugati mércével is elég jónak számít.⁵⁹ A tajvani stratégia szerint a légierő jelenti az első vonalat, mivel ők képesek a leggyorsabban válaszolni a fenyegetésekre, így az év minden napján minden reptéren vannak készségi vadászok. Ehhez jelentős erőt tart hadrendben, illetve nagyon fontos a korai előrejelzés. Ehhez 11 lokátorállomás van országszerte,⁶⁰ köztük az 5000 km hatótávolságú AN/FPS-115 Pave Paws radar, amely egyszerre 1000 célt képes követni, de van 6 E-2T Hawkeye AEW&C repülőgépük is.⁶¹

A legpotensebb erőt a 145 F-16A/B Block 20-as jelenti, de további 128 hazai gyártású F-CK-1A/B Ching Kuo, 56 Mirage 2000-5⁶² és 87 F-5E/F vadászbombázó is szolgálatban áll.⁶³ Gondot jelent, hogy ezek közül csak az F-16-osok jelentenek igazán komoly ellenfelet az újabb kínai vadászokkal szemben. Egy 2010-ben a ROCAF által végzett szimuláció szerint a kínai Szu-30-al szemben egyedül az F-16 képes egy az egyben felvenni a harcot és győzni, míg a Ching Kuo-ból 1,7, a Mirage-ból pedig 2,8 gép kell minimálisan.⁶⁴ Ám 2010 óta újabb kínai gépek jelentek meg, és a már gyártásban levő J-10B és J-11B, vagy a jövőben a J-16, J-20, J-31 már jelentősen felülmúlják a Szu-30 képességeit. A szigetor-

57 Thomas, Jim – Stillion, John – Rehman, Iskander: i. m. 37–40. o.

58 Uo. 41–42. o.

59 Military Balance 2015. 289. o.

60 Mizokami, Kyle: i. m.

61 Kromhout, Gert – de Bruijn, Stephan: Playing Catch-Up. *Airforces Monthly*, 2015/April, 51. o.

62 Az eredetileg 60 darab Mirage 2000-5-t együtt rendszeresítették a 150 F-16A/B-vel a '90-es évek végén.

63 Military Balance 2015. 289. o.

64 Kővári László: Szertefoszló délibáb. *Aranyas*, 2010. 12. sz. 13–14. o.

szág katonai nehézségeit fokozza, hogy az F-5-ök⁶⁵ és a Mirage-ok kivonás előtt állnak, míg a Ching Kuoból az eredetileg tervezett 256-ból csak 130 épült meg, ezekre viszont a jövőben a JSOW nagy hatótávolságú siklóbombát is integrálják.⁶⁶ A kieső gépek pótlására 2006 óta próbálkozik Tajpej, hogy 66 új F-16C/D-t vásároljanak, de az amerikai kormány folyamatosan visszautasítja az eladást.⁶⁷ Így 2012-ben döntöttek, hogy a jelenlegi F-16-os flottát 1,85 milliárd dollárért korszerűsítik F-16V szintre, ezzel a ROCAF F-16-ok a típuscsalád legkorszerűbb tagjai közé fognak tartozni; a modernizáció 2016-ra lehet teljes. A hírek szerint elképzelhető, hogy Tajpej a jövőben az F-35B-re is pályázik majd, de erre még kevesebb az esély, hogy megkapják.⁶⁸

A tajvani légierőre a kínai ballisztikus- és cirkálórakéta-támadások jelentik az egyik legnagyobb veszélyt, mivel egy első csapással, kazettás töltetek bevetésével a gépek jelentős részét pusztíthatnák el, ezért sokat áldoznak a fizikai védelemre. A Hualien mellett levő Chiashan légibázison a hegybe vájtak egy hatalmas bunkert, amely több mint 100 gépet képes befogadni, és a bunkerhez saját kifutó is van. A Zhihang légibázison hasonló bunkert építettek. A kifutók támadásával is időlegesen kikapcsolhatnák a légibázisokat, így azok taxiútjait is úgy alakították ki, hogy szükség esetén kifutóként lehessen használni őket.⁶⁹ Ám, ha a bázisok mégis kiesnének, amire nagy esély lenne, arra az esetre a ROCAF pilótái rendszeresen gyakorolják a polgári repterekről és autópályaszakaszokról történő üzemelést is.⁷⁰ A légierő része egyébként további 20 C-130-as szállítógép, és 2013-tól szállítják a 12 P-3C Orion tengeralattjáró-vadászgépet is, amelyekkel a régi 11 S-2T-t váltják le.⁷¹

A légierőhöz tartoznak a közepes és nagy hatótávolságú légvédelmi rakéták, így 24 Patriot PAC-3 indító és több mint 500 hazai Tien Kung I/II nagy hatótávolságú, valamint 100 MIM-23 HAWK közepes hatótávolságú légvédelmi rakéta.⁷² Az amerikai szakértők szerint Tajvannak inkább a légvédelmi rakétákra kellene nagyobb hangsúlyt fektetnie, mint a vadászgépekre. A légvédelmi rakétákra és gépágyúkra amúgy is szükség van a ballisztikus és cirkálórakéta-támadások elleni védelemben, de fontos feladat hárulna rájuk, hogy megvédjék a hajó elleni rakétaindítókat legalább addig, amíg azok meg nem tizedelik vagy meg nem semmisítik az inváziós flottát. Továbbá a ROCAF vadászait számban és sok esetben minőségben is felülműlják a kínai harci gépek, ezért azok fenyegetése is hatékonyabb lehetne nagyszámú légvédelmi rakétával, így nagyobb kínai erőket kellene elvonni a légvédelem lefoglalására és megsemmisítésére.⁷³

65 Az F-5-ös vadászokat és az AT-3-as (56 darab) kiképzőgépeket egy típusal kivánják leváltani, ehhez a dél-koreai FA/TA-50-es lenne ideális (persze ahogy arról fentebb volt szó, a külföldi beszerzés elég bizonytalan), amely sugárhajtású kiképzőgép, de rendelkezik légiharc- és korlátozott csapásmérő képességekkel is. Lásd: Lokátor. *Aranysas*, 2014. 11. sz. 6. o.

66 Kromhout, Gert – de Bruijn, Stephan: i. m. 52–54. o.

67 Kan, Shirley A. – Morrison, Wayne M.: i. m. 22–23. o.

68 Malenic, Marina – Hardy, James: *F-16V radar integration clears way for Taiwan upgrade. IHS Jane's Defence Weekly*, 2014. 08. 27. és Thomas, Jim – Stillion, John – Rehman, Iskander: i. m. 46. o. és Kromhout, Gert – de Bruijn, Stephan: i. m. 53–54. o. adatai alapján.

69 Kromhout, Gert – de Bruijn, Stephan: i. m. 52. o.

70 Thomas, Jim – Stillion, John – Rehman, Iskander: i. m. 53. o.

71 Kromhout, Gert – de Bruijn, Stephan: i. m. 51. o.

72 *Military Balance 2015*. 289. o.

73 Thomas, Jim – Stillion, John – Rehman, Iskander: i. m. 43–48. o.

Variációk az egyesítésre

Amikor 1971-ben Kissinger titkos tárgyalásokat folytatott Kínával, akkor úgy gondolta, hogy a kapcsolat egyik legfőbb akadálya Tajvan lehet. Ám Mao jóval rugalmasabban kezelte az ügyet, Nixonnak ezt mondta: „A kis kérdés Tajvan, a nagy a világ.”⁷⁴ Később pedig így szólt: „Őszintén szólva egyelőre jól megvagyunk Tajvan nélkül, és még akár 100 évig így maradhat a helyzet... Csak egy nagyjából 12 milliós szigetről van szó.” Tehát ez akkor nem jelentett akadályt, sőt mi több, később is megőrizték higgadtságukat. Amikor Kissinger a tajvani válság idején (1995) megkérdezte Csiang Cö-mint (Jiang Zemint), hogy még mindig áll-e a Mao által ígért 100 év, így felelt: „Nem... Az ígélet 23 évvel ezelőtt hangzott el. Most már csak 77 év maradt.”⁷⁵

Bár Kína alapvetően tényleg nincs rászorulva a kicsiny szigetállamra, hiszen az népesség és gazdasági erő tekintetében is eltölpül mellette, két nyomós érv mégis szól az egyesítés szorgalmazása mellett. Az egyik a nemzeti büszkeség, amely elvárja, hogy az elszakadt területeket, mint amilyen Hongkong és Makaó is volt, visszavezessék és integrálják az anyaországba. Ez egyébként vértelenül, jelentős kedvezmények és autonómia megadása mellett sikerült is az 1990-es években. Másrészről van egy komoly geopolitikai és geostratégiai érdek is, amelynek rendkívül fontos célja az első szigetlánc áttörése, amelyet az amerikai bekerítő gyűrű részének tekintenek, ám Tajvan visszaszerzésével ez a lánc megtörne, és szabad kijutást biztosítana a kínai tengerészetnek a Csendes-óceánra. Ennek a geostratégiai helyzetnek a jelentőségével Tajpej is tisztában van, és a stratégiákban is megemlíti.

Kína ezért már az 1980-as évek óta megkezdte Tajvan visszaédesgetését, felajánlva a „különleges közigazgatási régió” státuszt, amelyet később Hongkong és Makaó is megkapott. Ezenfelül lehetséges lenne a saját politikai intézmények, sőt még a haderő megtartása is.⁷⁶ Vagyis gyakorlatilag szinte változatlan maradna a jelenlegi állapot, csupán a népköztársaság határain belülre kerülne a szigetszország, illetve a haderő megtartása elméletben biztosíthatná azt is, hogy Kína erővel ne befolyásolhassa a régió belpolitikáját. A helyzet kétségkívül annyira extrém lenne, hogy ennek vázolója önmagában tanulmányokat érne meg.

Peking mindenképpen szeretné békésen megoldani a helyzetet, csak hogy az elmúlt évek közvélemény-kutatásai szerint, ha választani lehetne a függetlenség, az egyesítés és a status quo között, akkor a tajvaniak 64%-a a status quót, 24% a függetlenséget és 7% választaná az egyesítést, míg igen-nem esetén 71% választaná a függetlenséget és 18% az egyesítést.⁷⁷ Tehát a békés egyesítés egyelőre még nem tűnik megvalósíthatónak, tekintettel az alacsony fogadókészségre. A jelek szerint, bár gazdaságilag nyomást tud gyakorolni a szigetre, mivel az ezer szálon függ Kínától, a keményebb kínai hangnem mégis nagyobb ellenállást váltana ki, mintha Peking mérsékelten viselkedik, ezért a gazdasági kényszer sem tűnik járható útnak.⁷⁸

74 Kissinger, Henry: *Diplomácia*. Budapest, 1994, Panem – McGraw-Hill – Grafo, 725. o.

75 Kissinger, Henry: *Kínáról*. Budapest, 2014, Antall József Tudásközpont, 299. és 497. o.

76 Uo. 493.o.

77 Cole, J. Michael: i. m. 28–29. o.

78 Tanner, Murray Scot: i. m. XIII–XVI. o.

Ugyanakkor még mindig ott van az erőszakos út, amely jelenleg nem tűnik valószínűnek, de azért ezt a forgatókönyvet sem lehet elvetni. Ez a lehetőség akkor állhatna fenn, ha Tajvan kikiáltaná a függetlenségét, zavargások törnének ki, és az állam destabilizálna vagy atomfegyver fejlesztésébe fogna.⁷⁹ Ezek beindíthatnának egy kínai katonai akciót.

A blokádnak egy viszonylag könnyű, költséghatékony megoldás lehetne kínai részről, tekintettel arra, hogy a szigetország energiahordozók terén 100%-ban, míg élelmiszerben 70%-ban behozatalra szorul. Felállíthatnak blokádot hadihajókkal és tengeralattjárókkal, vagy legegyszerűbben a fejlett kínai hajó elleni rakétákkal rakétablokádot hozhatnak működésbe, amit ki lehetne egészíteni aknásítással is.⁸⁰ Kínai szempontból viszont épp a gyors eredményt nem érhetnék el ilyenformán, hiszen megnövelné az esélyét az idegen politikai vagy katonai beavatkozásnak.

Ha teljes körű támadás indulna, akkor arra csak a legkomolyabb esetben, végső lehetőségként gondolnak valószínűleg a kínaiak is. Abban azonban mindenki egyetért, hogy ez egy lefejező csapással indulna a kulcsfontosságú politikai és katonai vezetők elleni mérenyletekkel. Ezt kiegészítenék kiber-, valamint ballisztikus- és cirkálórakéta-, illetve légi támadásokkal. Kína feltehetően azt várna, hogy a csapás olyan bénítóan hat, hogy Tajpej kapitulál, még mielőtt külső hatalmaknak ideje lenne felvonulni és beavatkozni, és valószínűleg partraszállást csak akkor indítanának, ha ez nem sikerülne.⁸¹ Mindenesetre a kínai tengeralattjárók és (esetleges) hordozó harccsoportok Tajvantól keletre hajózhatnának, hogy további elrettentést biztosítsanak az amerikai beavatkozással szemben.⁸² Az első amerikai hajók 2-4 napon belül érkezhetnének meg Japánból vagy Guamról, míg Hawaiirol 6-9, San Diegóból pedig 7-12 napon belül.⁸³ Ugyanakkor itt érdemes feltenni a kérdést, hogy vajon tényleg jönne-e valaki segíteni? A világ második legnagyobb hatalmával valószínűleg az első sem szállna szembe szívesen, hiszen két szuperhatalom összecsapásakor biztosra vehető, hogy hatalmas véráldozatok lesznek mindkét oldalon még hagyományos háború esetén is. A 8 éves iraki háború 4500 amerikai áldozata megviselte az amerikai társadalmat, itt egyetlen hordozó elsüllyesztésével egy nap alatt többre lehetne számítani, ezért otthon is nehéz lenne eladni a háborút. Továbbá figyelembe kell venni, hogy egy olyan ország függetlenségéért kellene harcba szállni, amelyet egyetlen jelentős ország sem ismer el hivatalosan, köztük az Egyesült Államok és Japán sem. Az egyetlen nyomós érv a beavatkozásra az lenne, hogy Washington megőrizze a presztízsét és gátat szabjon a további kínai akcióknak.

Így valószínűleg Tajvan hadereje leginkább csak magára számíthatna. A tajvani elemzések szerint 2020-ra a kínai haderő képes lehet egy eredményes invázió lefolytatására.⁸⁴ Yen Ming védelmi miniszter 2014-ben azt nyilatkozta, hogy legalább egy hónapig képesek lennének kitartani.⁸⁵ A ROCAF és ROCN még a legpozitívabb esetben is egy héten belül

79 Kromhout, Gert – de Bruijn, Stephan: i. m. 50. o.

80 Thomas, Jim – Stillion, John – Rehman, Iskander: i. m. 20–21. o.

81 Uo. 10–20. o.

82 Cole, J. Michael: i. m. 33. o.

83 O'Rourke, Ronald: *China Naval Modernization: Implications for U.S. Navy Capabilities* — Background and Issues for Congress, CRS Report for Congress, 2008. 60. o.

84 Cole, J. Michael: i. m. 28. o.

85 Mizokami, Kyle: i. m.

felmorzsolódna, és akkor az inváziós flottának lehetősége lenne viszonylagos biztonságban áthajózni a szoroson. Tajvannak földrajzi hátránya, hogy az országon végighúzódnó hegylánc a keleti oldalon van, míg a nyugati – Kína felé néző – oldalon egy összefüggő város. Ez persze a kínaiak dolgát is nehezíti, hiszen a városi terepen nem lenne lehetőség a hídfő kiépítése után nagy manőverekre, helyette maradna a városharc, amely semlegesítené a kínai erők mennyiségi és eszközeik minőségi fölényét. Páncéltörő rakétákkal bőségesen ellátva, helyismerettel még a könnyűgyalogság is hatásosan tudná késleltetni a kínai erők előrenyomulását. Az invázió kegyetlen vérfürdőbe torkollhatna, s a végső döntést az hozná meg, hogy ki tud több erőt bevetni. Ez Kínának kedvezne, de kérdés, hogy képesek lennének-e ekkora árat fizetni? Ráadásul a tajvaniak berendezkedhetnek hibrid háborúra is, ahol az elszakadt reguláris alakulatok egyszerűen gerillaharcba kezdenének a népfelkelőkkel együtt az erre ideális városi és hegyes terepen, így a műveletek kínai sikerek esetén is elhúzódhatnak.

A várható magas áldozatok miatt nem valószínű, hogy Kína inváziót indít, de van még egy lehetőség. A nem lineáris háború sikerességére jó példát szolgáltatott Oroszország ukrajnai beavatkozása. Ha a tajvani kormány esetleg meggyengülne és belpolitikailag instabil környezet alakulna ki, akkor egy előkészített nem lineáris háborúra mindenképp jó lehetőség nyílna. Ne feledjük, hogy 7-18%-a a népességnek valamilyen szinten támogatja az egyesítést, tehát legális és illegális Kína-barát szervezetek és csoportok alakítása nem lenne nehéz. Ezt követően folytathatják a kormány destabilizálását tömegtüntetésekkel, az államigazgatásban és haderőben levő kínai ügynökök aknamunkájával, a kínai hírszerzés és különleges műveleti erők a helyi fegyveres csoportokkal együttműködve szabotázsakciókat hajthatnának végre, miközben aktív médiatevékenységgel próbálnának megnyerni nagyobb néprétegeket. Ezzel párhuzamosan létrejöhetnek a Kína-barát politikai erők, amelyeket Peking elismerhet. Ezek már kérhetnék az anyaország beavatkozását is a kaosz megszüntetésére és a rend helyreállítására, tehát a kínai erők inváziójának kiváltó okát elméletben maguk is megteremthetnék. Másrésztől, mivel szinte minden ország (az USA is) Tajvant Kína részének ismeri el hivatalosan, jogilag nem igazán vitathatnák, ha a központi hatalom erőt vetne be egy forrongó régiójában a rend helyreállítása érdekében.

Konklúzió

Bár Tajvan sok tekintetben – például demográfiai, a katonai erő méretében – mindig hátrányban volt Kínával szemben, napjainkra már a gazdasági és technikai téren eddig tapasztalható tajvani fölény is elolvadt. Ugyan a kínai-tajvani kapcsolatok évtizedek óta a legjobbak, láthatóan egyik fél sem zárja ki egy jövőbeni konfliktus eshetőségét. A jelenlegi tendenciák azt mutatják, hogy hagyományos harcban a tajvani haderő alárendelt szerepet játszana, ezért az aszimmetrikus hadviselés átvétele logikus lépés, hiszen a meglévő és egyre szűkülő erőforrásokat egyre hatékonyabban használhatják fel. Ugyanakkor, ha megtörténne a partraszállás, akkor a háború kimenetele eldőltnek tekinthető, és csupán idő kérdése lenne a kínai győzelem, ugyanis az egyre jobban képzett és felszerelt kínai erők egy szintén jól képzett, de számbeli hátrányban és elavulófélben levő tajvani erővel szállnának szembe. Ráadásul Kínának vannak egyéb lehetőségei, mint a nem lineáris háború,

hogyan elérje a célját. Emellett a tajvani stratégia tulajdonképpen 1949 óta arra épült, hogy ki kell tartani, amíg megérkezik az amerikai erősítés. Ám mi van, ha nem érkezik meg, mert politikailag nem vállalnák vagy a fejlett kínai hozzáfértést gátló/területmegtagadó arzenál katonailag tenné túl költségessé a beavatkozást. A tajvani védelmi miniszter szerint több mint egy hónapig kitartának, de mi történne utána, ha nem jönne senki segíteni? Másrészt, ha a kínai akció gyors és sikeres, akkor hatékonyan beavatkozni se lenne idő – még akkor sem, ha megvan az akarat. Ez esetben pedig a legvalószínűbb, hogy a világ egyszerűen tudomásul venné az esetet, és tovább lépne, mint ahogyan Grúzia vagy a Krím esetében is történt. Nem kizárt, hogy elhúzódó harcok esetén sem tennének másként.

Ebből kifolyólag a közeljövőben nem valószínű az egyesítés, hiszen láthatóan a tajvaniak döntően nem támogatják. A háború útján való egyesítés se valószínű, hiszen Kínának óriási presztízsveszteséget és elszigetelődést jelenthetne, ráadásul Kína-ellenes egységbe kovácsolhatná a kelet-ázsiai államokat. Továbbá, bár a tajvani erők egyre nagyobb hátrányban vannak, hatalmas veszteségeket okozhatnának a kínai haderőnek, főleg a szárazföldön, ha elhúzódó városharc kezdődne. Ezért Pekingnek sem érdeke egy invázió, hacsak a fent említett szituációk valamelyike fenn nem állna, amikor viszont komolyan indokolt lenne a beavatkozás kínai szempontból.

Ha minden tényezőt végigvesszünk, akkor Kínának csak várnia kell, mivel az idő neki dolgozik. Ebből adódóan előbb-utóbb sikerrel fog járni, és valószínűleg erőszakra sem lesz szükség ehhez. Tajvannak pedig hosszú távon szembe kell néznie azzal, hogy egyre nagyobb mértékben van ráutalva a szárazföldre, miközben katonai ereje egyre kevésbé lesz képes hatásos védelmet biztosítani a kínai erőkkel szemben. Mindez pedig párosul a politikai elszigeteltséggel, amely ugyan nem teljes, de jelentős diplomáciai hátrányt jelent.

A legvalószínűbb, hogy a status quo még jó ideig fennáll majd, de idővel elképzelhető, hogy Kína képes lesz olyan ajánlatot tenni az egyesítésre, amely elég vonzó lesz a tajvaniaknak, vagy olyan helyzetbe kerülnek, amikor muszáj lesz azt elfogadni. Ez pedig jelentős presztízsgyőzelem lenne Pekingnek, egyben a geostratégia tekintetében is jelentős területgyarapodás, mivel feltörnék az első szigetláncot. Tehát Tajvannak egyre szűkülő jövőképpel kell megbékélnie, az alagút végén pedig leginkább csak Kínát lehet látni.